

Datum
2021-03-15

Diarienummer
KS-2021/567.121

Handläggare
Sofie Wadström
08-53530395
Sofie.Wadstrom@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Beslut om översyn av valdistriktsindelningen i Huddinge inför de allmänna valen 2022

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. En översyn av valdistriktsindelningen i Huddinge kommun genomförs med utgångspunkt i de krav som vallagen ställer.
2. Översynen genomförs under innevarande år, och dess resultat samt förslag till beslut ska senast vara kommunfullmäktige tillhanda inför fullmäktiges sammanträde i oktober 2021.

Sammanfattning

Enligt vallagen ska samtliga kommuner vid behov göra en översyn av valdistriktsindelningen året innan valåret. Om valdistrikt ska ändras ska kommunfullmäktige föreslå indelningen till länsstyrelsen innan den 1 december året före valåret.

I vallagen anges att ett valdistrikt skall omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. Idag finns i Huddinge kommun sju valdistrikt där antalet röstberättigade är över alternativt strax under 2 000 eller under 1000.

I valdistrikt med ett högt antal röstberättigade finns därutöver en ökad risk för köbildning, vilket kan ha en negativ effekt på väljarens upplevelse av att rösta. I vallagen ställs också krav på avskärmning av valsedelsställ – regler som gällde för första gången i samband med valet till Europaparlamentet år 2019. Dessa krav kan antas leda till köbildning vid röstning, och bidrar till behovet av en översyn.

Valnämnden beslutade den 16 mars 2021 § 2 att hemställa hos kommunfullmäktige om att en översyn av valdistrikten ska genomföras inför de allmänna valen 2022, se bilaga 1.

Mot denna bakgrund föreslås fullmäktige att besluta om genomförande av en översyn av valdistriktsindelningen i Huddinge kommun.

Beskrivning av ärendet

Valnämndens uppdrag

Varje kommun ska enligt kommunallagen ha en valnämnd. Nämnden är den lokala valmyndigheten som ansvarar för organisationen och genomförandet i kommunen av de allmänna valen till riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige samt av val till Europaparlamentet. Det innebär bland annat att boka lämpliga vallokaler, rekrytera och utbilda röstmottagare, samt informera om hur valet går till och var röstberättigade kan rösta. Valnämnden har vidare ett ansvar att innan valen se över indelningen av kommunens valdistrikt.

Valnämnden beslutade den 16 mars 2021 § 2 att hemställa hos kommunfullmäktige om att en översyn av valdistrikten ska genomföras inför de allmänna valen 2022.

Bakgrund till behov av översyn av valdistrikten

Ett valdistrikt ska enligt vallagen omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. Om det finns särskilda skäl, får ett valdistrikt omfatta färre än eller fler än ovan angivna antal. Den lägsta gränsen för antal röstberättigade i ett valdistrikt är 300, med hänseende till valhemligheten.

Enligt Valmyndighetens statistik över röstberättigade i kommunfullmäktigevalet per den 1 mars 2021 så finns idag sju valdistrikt där antalet röstberättigade är över alternativt strax under de i vallagen angivna riktvärdena.

Valmyndighetens statistik ska användas som underlag när valdistrikt ses över och eventuellt ändras. Hänsyn ska även tas till eventuella framtida kända förändringar såsom utflyttningar, inflyttningar etc. Vidare ska ett valdistrikt vara en geografisk obruten yta, i första hand följa topografiska landmärken, ha ett namn som beskriver det område som avses samt vara utformade så att det ger de röstberättigade en bra väg till vallokalen.

Om valdistrikt ska ändras ska kommunfullmäktige föreslå indelningen till länsstyrelsen innan den 31 oktober året före valåret. Länsstyrelsen beslutar om indelning i valdistrikt senast den 1 december året före valåret. Länsstyrelsen kan på egen hand fatta beslut om valdistriktens utformning, men då ska kommunfullmäktige först få möjlighet att yttra sig.

Senaste översynen av valdistriktsindelningen

Senaste översynen av valdistriktsindelningen i Huddinge kommun var 2015, då en totalöversyn gjordes av valdistriktsindelningen. Hänsyn togs då både till antal röstberättigade och valdeltagande samt lämpliga vallokaler. Huddinge gick då från att ha 56 till 60 valdistrikt.

Antal röstberättigade per valdistrikt

Varje valdistrikt ska ha en egen vallokal. Denna ska uppfylla vissa krav, såsom att den bör vara lätt för väljarna att ta sig till och ska vara tillgänglighetsanpassad. Flera valdistrikt kan ha vallokal i en och samma byggnad, så länge som varje distrikt har en egen utpekad vallokal i byggnaden.

Det är vanligt förekommande att det i samma byggnad finns valdistrikt med högt och lågt antal röstberättigade. I ett valdistrikt med ett högt antal röstberättigade (över 1800) kan det innebära ökad köbildning under dagen och kan leda till att valdistriktet rapporterar in valresultaten sent på natten, eftersom det är ett stort antal röster som ska räknas. Antalet röstberättigade i ett valdistrikt kan således påverka röstmottagarnas arbetsbelastning på valdagen och väljarnas upplevelse av att rösta.

Lagkrav på avskärmade valsedelställ

I vallagen ställs också krav på avskärmning av valsedelsställ – regler som gällde för första gången i samband med valet till Europaparlamentet år 2019. Enligt dessa krav ska en väljare kunna ta valsedlar utan insyn. Enligt de rekommendationer som valnämnden antog inför EU-valet så ska röstmottagarna kontrollera valsedelställen efter varje väljare, för att säkerställa att ordningen i valsedelstället är god. Detta leder till att själva röstningsförfarandet tar längre tid. Själva utformningen av avskärmningarna runt valsedelställen kräver också större utrymme i vallokalen.

Under EU-valet fungerade flödet i vallokalerna på ett godtagbart sätt, vilket till stor del kan förklaras av ett lägre valdeltagande. Inför de allmänna valen 2022 förväntar sig Valmyndigheten att kraven bidrar till en ökad köbildning vid röstning.

Förvaltningens synpunkter

Mot bakgrund av bestämmelserna i vallagen om dels storleken på valdistrikt, dels kraven på avskärmning av valsedelsställ, anser kommunstyrelsens förvaltning att det finns anledning att se över valdistriktsindelningen i Huddinge kommun. Redan vid de allmänna valen 2018 uppstod köbildning i flertalet distrikt och rösträkningen pågick som längst till klockan 03 på måndag morgonen. Eftersom detta kan ha en negativ påverkan på väljarnas förtroende för valsystemet samt röstmottagarnas arbetssituation, anser förvaltningen det vara viktigt att se över antalet röstberättigade per valdistrikt även utifrån dessa perspektiv.

Därutöver instämmer förvaltningen med Valmyndighetens bedömning om ökad risk för köbildning i och med de nya lagkraven på avskärmade valsedelställ. Inför valet 2022 kommer förvaltningen behöva göra en inventering av samtliga röstmottagningslokaler eftersom valsedelställen och avskärmningar kommer att ta mer plats. Det är således viktigt att översynen även beaktar att lokalbehovet ser annorlunda ut än vid den förra översynen som gjordes 2015.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår kommunfullmäktige att besluta om genomförande av en översyn av valdistriktsindelningen i Huddinge kommun, med utgångspunkt i de krav som vallagen ställer.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Föreliggande beslut medför inga ekonomiska konsekvenser. Kommande beslut i fullmäktige efter det att själva översynen är genomförd får konsekvenser för hur de allmänna valen genomförs och kostnader som sammanhänger med detta.

Förslaget till beslut medför att kommunen kommer uppfylla de krav som anges i vallagen avseende storleken på valdistrikt inom den angivna tidsramen.

Camilla Broo
Kommundirektör

Patrik Forshage
Biträdande kommundirektör

Bilagor

- Bilaga 1. Valnämndens beslut den 16 mars 2021
- Bilaga 2. Valmyndighetens statistik över antal röstberättigade per valdistrikt den 1 mars 2021

Beslutet ska skickas till

Valnämnden